

PROF. DR HAB. INŻ. ARCH. SŁAWOMIR GZELL –
DOKTOREM HONORIS CAUSA POLITECHNIKI POZNAŃSKIEJ

1 grudnia 2010 r. prof. dr hab. architekt Sławomir Gzell otrzymał z rąk Jego Magnificencji Rektora Politechniki Poznańskiej prof. dr hab. Adama Hamrola, tytuł doktora honoris causa, przyznany mu przez Senat tej uczelni. Tytuł przyznano na wniosek Rady Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej. Promotorem w przewodzie była prof. dr hab. arch. Hanka Zaniewska. Jest to pierwszy doktorat honoris causa przyznany przez Senat PP architektowi i urbanście. Dlatego właśnie wygłaszając wykład w czasie uroczystości, profesor Gzell skoncentrował się na wyjaśnieniu *Po co nam architektura i na co nam urbanistyka*, taki zresztą tytuł nadając swojemu wykładowi.

W swoim wykładzie prof. S. Gzell podniósł m.in. dwojaką naturę architektury i urbanistyki: zarazem artystyczną i naukową, stanowiącą nierozdzielny całość. Działalność architekta i urbanisty, której tworzywem jest myśl i wrażliwość, materia i przestrzeń,

porównał do pracy twórczej rzeźbiarza, przywołując Michała Anioła, opisującego rzeźbienie jako odrzucanie z bryły marmuru niepotrzebnych fragmentów i wydobywanie z niej postaci, które w niej są, tyle, że ukryte. Przypomniął analogię wyprowadzoną przez wybitnego urbanistę Kazimierza Wejcherta, dostrzegającego w działalności architekta i urbanisty w przestrzeni wypełnianie tych jej fragmentów, „które oczekują na to od tysięcy”. Prof. S. Gzell uzasadnił potrzebę rozwijania naukowych i teoretycznych podstaw architektury i urbanistyki, wskazując konieczność intelektualnego wysiłku pozwalającego przeciwstawić się «ładowi samorzutnemu». „Bez tego wysiłku jedynie powielamy stary porządek i nie panujemy nad zmianami” – uważa Profesor. Podkreślił aktualność i nowe rozumienie społecznej funkcji architektury i urbanistyki, będących miernikiem ładu przestrzennego, który jest niezbywalnym elementem ładu społecznego i gospodarczego, warunkujących dobrostan społeczny i gospodarczy społeczeństw i państw. Przypomniął zdolność dyscyplin naukowych do kreowania szkół, sam identyfikując się ze szkołą urbanistyczną profesorów Kazimierza Wejcherta i Hanny Adamczewskiej Wejchert, której jest wychowankiem i – wraz z kolegami i uczniami – kontynuatorem.

Przypominamy niżej drogę naukową, zawodową i akademicką prof. Gzella, wiodącą do najwyższego wyróżnienia akademickiego.

Profesor Sławomir Gzell ukończył studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej w 1969 r., będąc uczniem profesorów Kazimierza Wejcherta i Hanny Adamczewskiej Wejchert, co zawsze podkreśla. W 1978 r. obronił pracę doktorską, w 1987 r. habilitował się, otrzymując za książkę *Fenomen małomiejskości* nagrodę Wydziału IV Polskiej Akademii Nauk. W roku 1996 otrzymał tytuł

naukowy profesora, a w 2001 r. został profesorem zwyczajnym na Politechnice Warszawskiej.

Od ukończenia studiów pracuje na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Od 1990 r. kieruje zorganizowanym przez siebie zakładem, najpierw był to Zakład Projektowania Przestrzeni dla Społeczności Lokalnych, a obecnie jest to Zakład Projektowania Urbanistycznego i Krajobrazu Wiejskiego.

Lubi doświadczać szerokiego świata, a może ogólniej – przestrzeni, sporo jeździ i chętnie dzieli się swoją wiedzą. Wielokrotnie wygłaszał wykłady gościnne w uczelniach w kraju i za granicą, otrzymywał też zagraniczne granty, w tym stypendium Fulbrighta na uniwersytecie w Waszyngtonie. Dzięki udziałowi we władzach międzynarodowych stowarzyszeń naukowych i zawodowych miał możliwość czynnie uczestniczyć w kształtowaniu współczesnej myśli urbanistycznej w Europie, co zostało uhonorowane w 2008 r. wyborem na członka korespondenta Deutsche Akademie für Städtebau und Landesplanung (DASL). Współdziałanie z innymi uczelniami i organizacjami międzynarodowymi obejmowało ponadto: współpracę z Technicznym Uniwersytem w Berlinie, członkostwo Rady Association of European Schools of Planning (AESOP), członkostwo Biura i Zarządu i przewodniczenie polskiej grupie (do 2003 r.) International Society of City and Regional Planners (ISOCARP), członkostwo International Planning History Society (IPHS). Prof. Gzell był też do 2000 r. prezesem Stowarzyszenia „Polonia Nostra - Nasza Polska”, członka międzynarodowej organizacji Europa Nostra, zajmującej się ochroną dziedzictwa kulturowego.

Od dawna datują się związki prof. Gzella z Polską Akademią Nauk. W 1987 r. prof. S. Gzell został członkiem Sekcji Urbanistyki Komitetu Architektury i Urbanistyki PAN. Od roku 1990 jest członkiem Komitetu Architektury i Urbanistyki w kolejnych kadencjach, w latach 1999 - 2002 był wice-przewodniczącym Komitetu. Pracuje także w zespołach Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kra-

ju przy Prezydium PAN. W ostatnich latach wiele uwagi poświęca rozwojowi kadr naukowych, pracując w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, wybrany do niej w roku 2006 i ponownie – w ubiegłym roku. Od wielu lat jest w składzie Głównej Komisji Urbanistyczno Architektonicznej, obecnie jako jej wice-przewodniczący.

Prof. S. Gzell ma dorobek publikacyjny liczący ponad 200 pozycji. Składa się na tę liczbę około 90 referatów na konferencjach naukowych (blisko 40 międzynarodowych), około 90 artykułów i komunikatów w profesjonalnych periodykach, kilka książek i redakcji książek, w tym *Krajobraz architektoniczny Warszawy w końcu XX wieku*. Jest założycielem i wydawcą rocznika „Urbanistyka. Międzyuczelniane Zeszyty Naukowe”, wychodzącego od lat piętnastu.

Prof. Gzell wypromował 13 doktorów, jest recenzentem blisko 50 prac doktorskich, a także opiniodawcą około 50 innych akademickich prac awansowych (habilitacje, profesury). Jest także promotorem blisko 120 magisterskich prac dyplomowych na WA PW.

Równocześnie z pracą na uczelni prof. S. Gzell pracował w kilku biurach projektowych w Warszawie, Białymstoku, Poznaniu i na budowie za granicą. Od 1990 r. prowadzi też własną pracownię projektową, specjalizującą się w opracowaniach urbanistycznych. Ma w zawodowym dorobku około 70 większych opracowań urbanistycznych i projektów architektonicznych, w większości zrealizowanych. Jest laureatem ponad 20 nagród i wyróżnień w konkursach urbanistycznych i architektonicznych, w tym pierwszych nagród w konkursie na Dzielnicę Lecznictwa Uzdrowskiego w Augustowie (1974, z A. Gawlikowskim) i w konkursie na dzielnicę mieszkaniową Morasko w Poznaniu (1977, z A. Gawlikowskim i P. Wędrychowiczem). W 1979 r. otrzymał w zespole nagrodę Ministra Kultury za pracę w dziedzinie ochrony zabytków, w późniejszych latach liczne inne nagrody resortowe.

Jest członkiem Stowarzyszenia Architektów Polskich i Towarzystwa Urbanistów Polskich.

Panu Profesorowi Sławomirowi Gzellowi, doktorowi honoris causa Politechniki Poznańskiej, Autorowi, Recenzentowi i Przyjacielowi „Kwartalnika Architektury i Urbanistyki” – serdecznie gratulujemy.